

deným. Ostatně žalovaný vůbec ani sám netvrdil, že mezi ním a žalobcem smluvena byla bezplatnost, naopak tvrdil a bylo také zjištěno, že žalobce navzájem za to živil, ho šatil a opatřoval mu ostatní potřeby. Leč žalobce domáhá se na žalovaném přiměřené úplaty podle § 1152 obč. zák.. Tato otázka nebyla nižšími soudy vůbec vzata na přetřes pro pochybný názor právní.

Čís. 9174.

Náhradu za nemovitosti vyvlastněné k účelům vodním jest (na Moravě) určití v nesporném řízení.

Zásada ústnosti a bezprostřednosti při provádění a hodnocení důkazů není v nesporném řízení uzákoněna.

(Rozh. ze dne 13. září 1929, R II 256/29.)

Soud první stolice stanovil náhradu za nemovitosti a spoluvlastnictví na vodním právu vyvlastněné k účelům vodním, rekursní soud nevyhověl rekursu vyvlastněných.

Nejvyšší soud nevyhověl jejich dovolacímu rekursu a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Především jest se zabývatí otázkou přípustnosti nesporného řízení, neboť stěžovatelé uplatňují, že se soudní určení náhrady za vyvlastněné pozemky může státi jen pořadem práva, a poukazují na usnesení rekursního soudu ze dne 28. listopadu 1924, v jehož důvodech byl tento názor vysloven. Rekursní soud projevil tento názor jenom mimochodem, vyřizuje útratový rekurs, projev jeho nebyl rozhodnutím, jež mohlo nabýti právní moci a z něhož účastníci řízení mohli nabýti práv, proto nebyl závazným pro další řízení. Názor jest nesprávný. Zemský vodní zákon ze dne 28. srpna 1870, čís. 65 z. zák. rozeznává mezi odkázáním soukromoprávních nároků na žalobu a mezi soudním určením náhrady. V onom případě vyhrazuje účastníkům prostě pořad práva (§ 88), kdežto o náhradě ustanovuje v § 87, že, nejsou-li účastníci spokojeni s náhradou vyšetřenou ve správním řízení, »má suma náhrady býti stanovena nálezem soudním, k čemuž jest přizvati obě strany«. Již doslov tohoto předpisu poukazuje zřejmě na řízení nesporné. Rámcový říšský vodní zákon ze dne 30. května 1869, čís. 93 ř. zák. ustanovuje v § 17, z něhož jest § 87 zemského vodního zákona převzat, že soud má náhradu určití »durch gerichtlichen Befund und Zuziehung beider Teile nach den Grundsätzen des Expropriationsverfahrens«. Zásady tu zmíněné jsou nyní stanoveny v zákoně ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. o vyvlastnění pozemků ke stavbě a provozu železnic, a ten předpisuje v § 24, že soud má postupovati při určení náhrady řízením nesporným. Stejně ustanovení mají všechny novější zákony vyvlastňovací, tak na příklad již zákon ze dne

30. června 1884, čís. 117 ř. zák. o hrazení bystřin, jenž v § 15 nařizuje, by soud postupoval podle obdoby vyvlastňovacího zákona železničního. Námitka nepřípustnosti nesporného řízení jest proto bezdůvodná.

Vadností řízení jest stěžovatelům, že i rekursní soud určil cenu budov průměrem cen udaných znalci, kdežto prý měl vyslechnouti nové znalce, dále že se rekursní soud neměl bez nového výsledku znalců odchýliti od zhodnocení, kterého se jejich posudkům dostalo prvním soudem. Ani tu nelze dovolacímu rekursu přiznati úspěch. Podle § 272 nesp. říz. a § 272 c. ř. s. není soud vázán posudky znalců, nýbrž oprávněn a povinen zhodnotiti je podle volného přesvědčení. Právo to přísluší jak prvnímu tak rekursnímu soudu. Zásada ústnosti a bezprostřednosti při provádění a hodnocení důkazů není v nesporném řízení, upraveném samostatně v §§ 1—19 nesp. říz., uzákoněna. Rekursní soud byl oprávněn znalecké posudky znova zhodnotiti bez nového jejich výsledku. Povinnosti té vyhověl.

Čís. 9175.

Uplatňování práva cesty z důvodu, že byla prohlášena za veřejnou (že byla jako veřejná vydržena) nepatří vůbec na pořad soudní, tedy nejen na pořad sporu, nýbrž ani do mimosporného řízení.

Pozemková reforma.

Soudní uplatňování práv podle § 31 náhr. zák. třetí osobou patří na pořad sporu.

(Rozh. ze dne 14. září 1929, R I 655/29.)

Obec J. uplatňovala k pozemku podle § 31 zák. čís. 220/1922 sb. z. a n. právo jízdy a chůze, ježto po parcele chodili a jezdili občané J-ští od nepaměti při denních pochůzkách k řece Vltavě, do mlýna, a později i na poštu, takže obci přísluší právo služebnosti jízdy a chůze, a mimo to obec usnesením svého zastupitelstva ze dne 23. srpna 1928 prohlásila veřejnost cesty po pozemku. Soud prvního stádu slyšev zástupce stavebního družstva, kteréž je od 28. března 1929 v poz. knize zapsáno jako vlastník pozemku, zamítl návrh s odůvodněním, že nárok lze uplatňovati jen pořadem práva a nikoliv v cestě nesporné. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení s tou změnou, že se žádost odmítá. Důvody: Odůvodnění prvního soudu mohlo by obstáti jen v tom případě, kdyby obec chtěla uplatňovati služebnost jízdy a chůze jako podmět soukromoprávní, což však stěžovatelka nezamýšlí, jak je viděti z toho, že odvolává se na § 31 zákona čís. 220/1922 sb. z. a n. Stěžovatelka domáhá se toho, by její právo jízdy a chůze vzešlé jednak vydržením, jednak prohlášením cesty za veřejnou, bylo podle předpisů náhradového zákona čís. 329/1920 sb. z. a n. v doslovu zákona čís. 220/1922 sb. z. a n. uznáno a do pozemkové knihy zapsáno. Avšak ze znění příslušných ustanovení náhradového zákona (§§ 26/34) jest viděti, že